

Biện pháp quản lý hoạt động giáo dục, nâng cao nhận thức phòng ngừa tệ nạn xã hội cho sinh viên ở Trung tâm Giáo dục Quốc phòng và An ninh – Đại học Huế

Nguyễn Thị Nguyệt*, Nguyễn Hoàng Long*

* Trung tâm Giáo dục Quốc phòng và An ninh – Đại học Huế

Received: 15/05/2024; Accepted: 31/05/2024; Published: 11/06/2024

Abstract: Currently, social evils (social evils) are a threat to many countries around the world, including Vietnam. Social responsibility has invaded and seriously affected the lives of people, especially young people, including students. Therefore, educating students about social responsibility is a key task in schools today. For the Center for National Defense and Security Education - Hue University, the unit responsible for teaching National Defense and Security knowledge to students affiliated with Hue University and a number of other affiliated schools, with a number of students There are relatively many students each year, so social responsibility education receives special attention from the Party Committee and the Center's Board of Directors.

Keywords: Social evils (social evils); Awareness education; Student; Center for Defense and Security Education; Measure.

1. Đặt vấn đề

Một trong những vấn đề đáng báo động hiện nay đó chính là tệ nạn xã hội (TNXH) đang có xu hướng “trẻ hóa”, xâm nhập đặc biệt nghiêm trọng đến thế hệ trẻ - trong đó có SV. Bởi đây là lực lượng đông đảo và hầu hết SV sống xa nhà không chịu sự quản thúc của gia đình, tập trung vào các trung tâm đô thị, môi trường sống thay đổi và sự thiếu hiểu biết của SV dẫn đến tình trạng SV vi phạm pháp luật và sa vào các TNXH có xu hướng tăng lên. Hiện tại, chưa có con số chính thức về tỷ lệ TNXH trong học đường. Tuy nhiên, một số thống kê được thực hiện trên phạm vi nhỏ của những năm trước đã cho thấy, tỷ lệ học sinh – SV dính vào TNXH là không nhỏ. Số liệu của Cục phòng chống TNXH công bố vào tháng 7-2017 cho thấy, có đến 8% số người nghiện ma túy đang ở trong độ tuổi học sinh; Theo khảo sát sơ bộ của Bộ Y tế vào năm 2017, ước tính có khoảng 87.000 người bán dâm. Trong đó hơn 50% là người chưa thành niên... Chính vì vậy vấn đề giáo dục, nâng cao nhận thức phòng chống TNXH cho SV trên cả nước trong những năm gần đây được đặc biệt chú trọng quan tâm.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Thực trạng quản lý hoạt động giáo dục, nâng cao nhận thức phòng ngừa tệ nạn xã hội tại Trung tâm Giáo dục Quốc phòng và An ninh – Đại học Huế

Đất nước ta đang trong quá trình thực hiện 2 nhiệm vụ chiến lược là xây dựng chủ nghĩa xã hội và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa và

vận hành trong xu thế toàn cầu hóa. Bối cảnh mới đã tạo ra nhiều thời cơ cho sự phát triển của đất nước, trong những năm vừa qua nền kinh tế nước ta phát triển nhanh, năng động và vị thế, uy tín của Việt Nam được nâng cao trên trường quốc tế... Tuy nhiên, với sự phát triển mạnh mẽ về mọi mặt, nhất là sự phát triển về kinh tế - xã hội kéo theo nhiều hệ lụy - trong đó có các TNXH, điều này làm ảnh hưởng không nhỏ tới An ninh quốc gia – trật tự an toàn xã hội. Hiện nay, TNXH đang trở thành một “căn bệnh” nguy hiểm làm suy thoái đạo đức, nhân cách, gây khó khăn, cản trở sự phát triển kinh tế của đất nước. TNXH thường biểu hiện qua lối sống vô tổ chức, coi thường các chuẩn mực đạo đức, xã hội và pháp luật, làm mất đi các giá trị tốt đẹp của phong tục tập quán, văn hóa, phá vỡ tình cảm, hạnh phúc gia đình, phá hoại nhân cách, phẩm giá con người, ảnh hưởng tiêu cực đến kinh tế, sức khỏe, giống nòi dân tộc... là một trong các nguyên nhân chủ yếu của các loại tội phạm. Những TNXH phổ biến đã và đang xâm nhập nghiêm trọng đến đời sống xã hội hiện nay đó là ma túy, mại dâm, cờ bạc và mê tín dị đoan.

Đối với Trung tâm Giáo dục Quốc phòng và An ninh (GDQP&AN) - Đại học Huế, là cơ sở giáo dục đại học có nhiệm vụ GDQP&AN cho SV các trường Đại học, các đơn vị trực thuộc Đại học Huế và một số trường liên kết khác (FPT Đà Nẵng, Trường Đại học Phú Xuân...). Với số lượng SV đào tạo đồng, trung bình trên 10.000 SV/năm với thời gian 05 tuần/khóa.

Khi về học tại Trung tâm, song song với nhiệm vụ học tập SV còn thực hiện các chế độ, nề nếp như môi trường quân đội. Chính vì vậy trong công tác quản lý về mặt con người đòi hỏi phải thường xuyên và sâu sát, không chỉ quán triệt cho SV thực hiện đúng nội quy, quy chế học tập tại Trung tâm mà còn quán triệt, nhắc nhở để SV không tham gia vào các TNXH hoặc vi phạm kỷ luật liên quan đến TNXH.

Trong những năm qua, được sự quan tâm của lãnh đạo, chỉ đạo của Đảng ủy, Ban giám đốc và sự nỗ lực của các phòng, khoa chuyên môn vấn đề giáo dục nhận thức cho SV về TNXH cũng được chú trọng quan tâm, vì vậy chưa để tình trạng SV vi phạm kỷ luật liên quan đến TNXH. Để có được kết quả đó công tác giáo dục nhận thức cho SV tại Trung tâm GDQP&AN – Đại học Huế được tiến hành thường xuyên, quá trình giáo dục được tiến hành đan xen giữa nội dung giảng dạy trên lớp và trong thực hiện các chế độ, nề nếp sinh hoạt hàng ngày.

Để có được lượng thông tin cần thiết đảm bảo theo mục tiêu, yêu cầu, nhiệm vụ cần giải quyết của đề tài, tác giả đã tiến hành khảo sát nhận thức, hiểu biết của 300 SV các khóa 235 (1. Đại học Ngoại ngữ), 236 (2. Khoa du lịch – Đại học Huế), 237 (3. Đại học Khoa học) về tầm quan trọng của việc giáo dục nhận thức phòng, chống TNXH cho SV trong tình hình hiện nay tại Trung tâm GDQP&AN – Đại học Huế.

Bảng 2.1: Hiểu biết của SV về các TNXH hiện nay

(Mức độ: 1 = Biết rất đầy đủ; 2 = Biết; 3 = Biết ít; 4 = Không biết; 5 = Hoàn toàn không biết)

Nội dung điều tra	Số lượng điều tra		Mức độ									
	Tổng số	Tỷ lệ %	1		2		3		4		5	
			Số ý kiến	Tỷ lệ %								
1	300	100	150	50	100	33,33	35	11,67	15	5	0	0
2	300	100	180	60	98	32,6	22	7,3	0	0	0	0
3	300	100	89	29,67	95	31,67	100	33,33	6	2	10	3,33

Nguồn: Số liệu điều tra của tác giả năm 2024

Qua số liệu điều tra cho thấy, đa số SV có những hiểu biết cơ bản về TNXH từ biết ít đến biết rất đầy đủ, tỉ lệ SV không biết đến TNXH khá thấp. Tuy nhiên, qua quá trình trao đổi và phỏng vấn trực tiếp thì đa số SV chưa nhận thức rõ được tác hại cụ thể của các TNXH cũng như chưa được trang bị các biện pháp để phòng tránh. Chính vì vậy, công tác giáo dục nhận thức cho SV tại Trung tâm là nội dung quan trọng và cần thiết để SV được trang bị những kiến thức và giải pháp cơ bản để phòng, chống TNXH không chỉ khi học tập tại Trung tâm mà cả trong học

tập lẫn cuộc sống sau này.

2.2. Biện pháp quản lý hoạt động giáo dục, nâng cao nhận thức phòng ngừa tệ nạn xã hội cho sinh viên ở Trung tâm Giáo dục Quốc phòng và An ninh – Đại học Huế

2.2.1. Nâng cao nhận thức cho các lực lượng về tầm quan trọng của công tác giáo dục nhận thức phòng, chống TNXH cho SV trong tình hình hiện nay

Công tác giáo dục nhận thức phòng, chống TNXH cho SV tại Trung tâm GDQP&AN – Đại học Huế nói riêng và các nhà trường nói chung là quá trình giáo dục thường xuyên và lâu dài. Trong bối cảnh hiện nay, trước những diễn biến phức tạp của các TNXH đòi hỏi các lực lượng phải nhận thức rõ được vai trò, trách nhiệm của mình.

Đối với Đảng ủy, Ban giám đốc Trung tâm: Cần quan tâm chỉ đạo sâu sát công tác giáo dục nhận thức cho SV về TNXH. Thường xuyên quán triệt và đôn đốc các bộ phận nắm bắt tình hình cụ thể của SV trong suốt cả khóa học để kịp thời có phương hướng giải quyết, không để TNXH xâm nhập khi SV về học tập tại Trung tâm.

Đối với đội ngũ cán bộ, GV: Hiện nay trong chương trình giáo dục cho SV tại Trung tâm GDQP&AN – Đại học Huế nội dung về giáo dục TNXH đang bị giới hạn lại và không thể hiện được bao quát về các TNXH đang phổ biến hiện nay. Cụ thể: Theo chương trình giáo dục cho SV Đại học, Cao đẳng theo thông tư 05/2020/TT-BGDĐT ban hành chương trình giáo dục Quốc phòng và An ninh trong trường Trung cấp sư phạm và cơ sở giáo dục Đại học. Nội dung về TNXH chỉ được giới thiệu rất ngắn gọn trong bài “Những vấn đề cơ bản về bảo vệ An ninh Quốc gia, bảo đảm trật tự an toàn xã hội”. Chính vì vậy, trong quá trình lên lớp GV cần lồng ghép kiến thức về TNXH cũng như chỉ ra các biện pháp phòng tránh cho SV. Bên cạnh đó để nâng cao hiệu quả giáo dục GV cần có sự đầu tư, nghiên cứu sâu về TNXH, xây dựng hệ thống bài giảng mang tính thực quan, thời sự để SV có thể cập nhật kịp thời về tình hình TNXH hiện nay

Đối với cán bộ quản lý: Cán bộ quản lý tại các đại đội là lực lượng gần gũi và gắn bó hàng ngày đối với SV, chính vì vậy trong các buổi sinh hoạt, điểm danh, điểm quân số cần phải thường xuyên nhắc nhở, quán triệt cho SV về phòng, chống các TNXH. Đồng thời cần có sự phối hợp với nhà trường (nơi SV đang theo học), gia đình trong việc quản lý SV.

Đối với Đoàn thanh niên: Là lực lượng phụ trách

tổ chức các hoạt động ngoại khóa cho SV khi về học tập tại Trung tâm. Do đó cần phải xây dựng các chương trình, chủ đề về TNXH giáo dục cho SV như: Tổ chức các cuộc thi tìm hiểu về tác hại cũng như biện pháp phòng tránh TNXH; mời lực lượng tuyên truyền viên, lực lượng công an gặp gỡ trao, giao lưu với SV vv...

Quá trình giáo dục nhận thức cho SV muốn đạt được hiệu quả tốt cần có sự phối hợp chặt chẽ của các lực lượng giáo dục.

2.2.2. *Nâng cao nhận thức cho SV tính chủ động phòng, chống TNXH*

Nhận thức đóng vai trò rất quan trọng trong mọi hoạt động của con người. Nhận thức là cơ sở của hành động, nhận thức đúng dẫn đến hành động đúng đắn và ngược lại. Vì vậy, nâng cao nhận thức cũng chính là nâng cao chất lượng hành động, giúp cho hành động ngày càng đúng đắn hơn. Công tác giáo dục nhận thức cho SV về phòng, chống TNXH chỉ thực sự hiệu quả khi chính bản thân SV nhận thức rõ được tác hại của TNXH, từ đó chủ động trang bị các kiến thức cơ bản để phòng, tránh TNXH. Vì vậy, trong quá trình giáo dục cần đề cập và lồng ghép kiến thức về TNXH cho SV thường xuyên và có hệ thống, đồng thời kiến thức trang bị cho SV phải đề cao tính thực tiễn để SV dễ nhận diện và chủ động đề ra các biện pháp để phòng, tránh TNXH.

2.2.3. *Đổi mới hình thức, phương pháp, kỹ thuật dạy học của GV; đổi mới hình thức kiểm tra đánh giá kết quả học tập các học phần liên quan*

Đổi mới, đa dạng hóa hình thức tổ chức dạy học phù hợp với đặc điểm đối tượng người học, cơ sở giáo dục nhằm tăng tính hấp dẫn, sinh động đối với SV. Đặc biệt, cần chú trọng hình thức dạy học trực quan, tổ chức các hoạt động ngoại khóa để kích thích sự hứng thú học tập, nghiên cứu của SV về TNXH

Đổi mới phương pháp giảng dạy của GV theo hướng phát huy tính tích cực của người học, lấy SV làm trung tâm. Phương pháp giảng dạy của GV phải khuyến khích SV tự học hỏi, tự kiến tạo nên kiến thức của mình dưới sự hỗ trợ, hướng dẫn của GV. Tạo cơ hội cho SV tham gia tích cực vào quá trình dạy và học, thông qua khối lượng thông tin mà GV đã cung cấp, SV chủ động tìm hiểu những kiến thức cơ bản, đào sâu suy nghĩ, phát triển tư duy phân tích, tranh luận, sáng tạo trong vận dụng.

Đổi mới hình thức, phương pháp, công cụ kiểm tra đánh giá kết quả học tập các học phần gắn với nội dung giáo dục nhận thức phòng, chống TNXH cho SV. Kết hợp kiểm tra đánh giá thường xuyên với kiểm tra đánh giá định kỳ; kiểm tra đánh giá bằng

định tính với kiểm tra đánh giá bằng định lượng. Kết quả kiểm tra đánh giá là cơ sở để đề xuất các biện pháp giúp SV phòng, tránh các TNXH, kinh tế, xã hội trong tình hình mới.

2.2.4. *Tăng cường cơ sở vật chất, tài liệu, đồ dùng trang thiết bị hiện đại phục vụ công tác giáo dục nhận thức phòng, chống TNXH cho SV*

Trong bối cảnh hiện nay, chất lượng của hoạt động dạy học chịu ảnh hưởng của nhiều yếu tố và một trong những yếu tố quan trọng đó chính là cơ sở vật chất, tài liệu... Vì vậy, tăng cường yếu tố trên sẽ giúp SV tiếp thu kiến thức một cách thực tế và từ đó hiểu rõ ý nghĩa của việc phòng, chống TNXH trong tình hình hiện nay. Để SV có hiểu biết đầy đủ về TNXH và những biện pháp phòng tránh thì đòi hỏi các hoạt động giáo dục phải mang tính trực quan sinh động. Do đó, đòi hỏi cơ sở vật chất, tài liệu phải hiện đại và đồng bộ, giúp quá trình giáo dục nhận thức cho SV đạt hiệu quả cao.

3. Kết luận

Tệ nạn xã hội (TNXH) là một hiện tượng xã hội đã tồn tại từ lâu trong xã hội loại người, làm cản trở bước tiến của nhân loại. Quản lý giáo dục phòng ngừa TNXH là quá trình tác động của chủ thể quản lý đến GV và SV được tiến hành thông qua các hoạt động giáo dục trong giờ lên lớp và ngoài giờ lên lớp theo chương trình kế hoạch nhằm đạt mục tiêu giáo dục toàn diện cho SV. Bước vào thế kỉ XXI, trong bối cảnh toàn cầu hóa với sự cạnh tranh gay gắt về kinh tế giữa các quốc gia và sự phức tạp về tình hình chính trị, văn hóa, xã hội ở trong và ngoài nước, bên cạnh những mặt tích cực thì TNXH là yếu tố gây nhiều, làm cản trở đến sự phát triển kinh tế, xã hội, văn hóa... của đất nước. Vì vậy, phòng ngừa TNXH đã trở thành mối quan tâm của mọi quốc gia, mọi tổ chức trên thế giới.

Tài liệu tham khảo

1. Giáo trình giáo dục Quốc phòng và An ninh (dùng cho SV các trường Đại học, Cao đẳng 2016) tập 1, 2 NXB Giáo dục, Hà Nội
2. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2020), Thông tư 05/2020/TT-BGDĐT ban hành chương trình giáo dục Quốc phòng và An ninh trong trường Trung cấp Sư phạm và cơ sở giáo dục Đại học.
3. Quốc hội (2021), Luật phòng chống ma túy (Luật số 73/2021/QH14) được thông qua và có hiệu lực thi hành ngày 01/01/2022
4. Lê Văn Anh, Lư Thu Thủy, Trịnh Thị Anh Hoa (2020), Kỹ năng phòng chống ma túy, bạo lực học đường và các TNXH, NXB Văn hoá – Thông tin, Hà Nội.